

MARKNADSDOMSTOLEN

BESLUT

2003:19

2003-06-11

Dnr A 3/02

ÖVERKLAGAT BESLUT

Konkurrensverkets beslut 2002-06-19, dnr 207/2002,
bilaga (ej bilagd här)

KLAGANDE

Gustavus Holding AB, 556576-4874, Box 11046,
507 11 BORÅS
Ombud: advokaten Krister Azelius, Advokatfirman
Vinge KB, Box 1064, 251 10 HELSINGBORG

MOTPARTER

1. Swedish Match North Europe AB, 556571-6924,
118 85 STOCKHOLM
Ombud: advokaten Johan Coyet, Mannheimer Swartling
Advokatbyrå AB, Box 1711, 111 87 STOCKHOLM
2. Konkurrensverket, 103 85 STOCKHOLM

SAKEN

överklagande av beslut om avskrivning av ansökan om
icke-ingripandebesked enligt 20 § konkurrenslagen
(1993:20)

MARKNADSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

1. Marknadsdomstolen avvisar Gustavus Holding AB:s överklagande.
2. Gustavus Holding AB förpliktas att ersätta Swedish Match North Europe AB för dess rättegångskostnader med tjugosjutusen (27 000) kr avseende ombudsarvode. På beloppet skall utgå ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens beslut till dess betalning sker.

YRKANDEN I MARKNADSDOMSTOLEN, M.M.

Gustavus Holding AB (Gustavus) har yrkat att Marknadsdomstolen med undanröjande av Konkurrensverkets avskrivningsbeslut återförvisar ärendet till Konkurrensverket för prövning av frågan om icke-ingripandebesked respektive frågan om undantag, alternativt att Marknadsdomstolen — i händelse av att Marknadsdomstolen upptar ärendet till prövning i sak — avslår ansökan om icke-ingripandebesked och återkallar det automatiska undantaget.

Swedish Match North Europe AB (Swedish Match) har yrkat att Marknadsdomstolen avvisar Gustavus talan samt yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Swedish Match har anfört bl.a. följande. Företaget har erhållit undantag enligt 13 § konkurrenslagen (1993:20), KL, för det standardavtal avseende utlåning av snuskylar till återförsäljare som var föremål för i ärendet aktuell ansökan om icke-ingripandebesked/anmälan för undantag. I sin ansökan/anmälan angav Swedish Match att ansökan om icke-ingripandebesked återkallades för det fall undantag beviljades enligt 13 § KL. Endast sökanden, dvs. i det aktuella fallet Swedish Match, förfogar över ett återkallande av en ansökan om icke-ingripandebesked. I och med att ansökan är återkallad, kan ansökan inte bli föremål för rättslig prövning. Marknadsdomstolen kan inte heller undanröja Konkurrensverkets avskrivningsbeslut och återförvisa ärendet till Konkurrensverket eftersom någon ansökan om icke-ingripandebesked inte längre föreligger. Av 62 § KL framgår att automatiska undantag inte kan överklagas. Detta har också konstaterats av Marknadsdomstolen i domstolens ärende MD 1994:16 (Små Taxiägares Intresseorganisation ./ Taxi Trafikförening). Automatiska undantag är vidare inte villkorade av att andra beslut vinner laga kraft vilket framgår av 13 § KL.

Konkurrensverket har bestritt ändring av verkets beslut och yrkat att Marknadsdomstolen avvisar Gustavus yrkanden.

Konkurrensverket har uppgivit bl.a. följande. Swedish Match erhöll ett s.k. automatiskt undantag enligt 13 § KL för ett standardavtal avseende utlåning av snuskylar till återförsäljare. I 60 och 61 §§ KL anges i vilka fall Konkurrensverkets beslut får överklagas till Marknadsdomstolen. Andra beslut enligt KL än som avses i nyssnämnda lagrum får enligt 62 § KL inte överklagas. Ett automatiskt undantag med stöd av 13 § KL torde alltså inte kunna överklagas. I sin ansökan/anmälan till verket förklarade Swedish Match att ansökan om icke-ingripandebesked återkallades för det fall undantag beviljades enligt 13 § KL. Med an-

ledning härav beslutade Konkurrensverket att avskryva denna del av ansökan från vidare handläggning. Det överklagade ärendet gäller ett slutligt handläggningsbeslut som Konkurrensverket har fattat i ett ärende om icke-ingripandebesked enligt 20 § KL. Beslutet innebär inte någon materiell prövning av frågan i sak och kan därmed inte sägas innebära ett avgörande av någon fråga som inverkar på sakens utgång. Det kan därmed ifrågasättas om Gustavus har någon klagorätt. För handläggningen av ärenden hos Konkurrensverket gäller förvaltningslagen (1986:223). Det är endast det sökande företaget, dvs. Swedish Match, som förfogar över möjligheten att göra en återkallelse. Eftersom ansökan om icke-ingripandebesked enligt 20 § KL är återkallad från sökandens sida saknas förutsättningar att uppta ärendet till en rättslig prövning hos Marknadsdomstolen. Det torde inte heller vara möjligt för Marknadsdomstolen att, med undanröjande av Konkurrensverkets avskrivningsbeslut, återförvisa ärendet till Konkurrensverket för vidare handläggning. Konkurrensverket bestrider att ett automatisk undantag som beviljats med stöd av 13 § KL kan överklagas. Det är inte verkets beslut att avskryva Swedish Matches ansökan om icke-ingripandebesked som får rättsverkningar för eventuellt berörda företag utan det automatiska undantaget. De företag som anser sig berörda av ett visst förfarande är således oförhindrade att t.ex. ge in ett klagomål till verket. Av 32 § lagen (1996:242) om domstolsärenden följer att domstolen i ärenden där enskilda är motparter till varandra får förplikta den ena parten att ersätta den andra parten för dennes kostnader i ärendet. Någon situation där Konkurrensverket kan förpliktigas utge ersättning för Swedish Matches kostnader kan verket inte se i förevarande fall. Med hänsyn härtill saknar verket skäl att uttala sig om skäligheten i det av Swedish Match yrkade beloppet.

Gustavus har bestritt Swedish Matches och Konkurrensverkets avvisningsyrkanden och anfört bl.a. följande. I första hand görs gällande att hinder inte föreligger för överklagande av s.k. automatiska undantag enligt 13 § KL samt att överklagandet jämväl måste anses innefatta överklagande av det automatiska undantaget. I 60 och 61 §§ KL regleras vilka av Konkurrensverkets beslut som får överklagas, en reglering som inte omfattar automatiska undantag. I 62 § KL anges att uppräknningen är uttömmande men endast med avseende på sådana beslut som fattats av Konkurrensverket. Ett automatiskt undantag utgör inte ett beslut från Konkurrensverket, varför regleringen i 60-62 §§ KL inte kan åberopas till stöd för att överklagande inte får ske med avseende på automatiska undantag. I avsaknad av sådant uttryckligt förbud är automatiska undantag överklagbara. Det framgår av Marknadsdomstolens

beslut MD 1994:16 (Små Taxiägares Intresseorganisation ./ Taxi Trafikförening) att uttryckligt lagstöd inte krävs för rätt att överklaga och att talerätten är vidsträckt. Eftersom Gustavus berörs av det automatiska undantaget på samma sätt och i samma utsträckning som om undantag hade beviljats med stöd av 8 § KL, har Gustavus talerätt varför avvisningsyrkandet bör lämnas utan bifall. För det fall Marknadsdomstolen finner att automatiska undantag inte får överklagas, görs i andra hand gällande att ett automatiskt undantag inte kan komma till stånd så länge en ansökan om icke-ingripandebesked föreligger beträffande samma fråga som det automatiska undantaget avser. Swedish Matches ansökan om icke-ingripandebesked föreligger och utgör hinder för automatiskt undantag till dess att återkallelsen har vunnit laga kraft. Genom överklagandet av Konkurrensverkets avskrivningsbeslut föreligger således hinder för automatiskt undantag varför frågan är öppen för prövning. Eftersom saken berör Gustavus är Gustavus taleberättigad. Marknadsdomstolen bör därför lämna avvisningsyrkandet utan bifall. Gustavus har inga invändningar i sig gentemot Swedish Matches yrkande om ersättning för rättegångskostnader.

MARKNADSDOMSTOLENS SKÄL

Enligt 60 § KL får beslut av Konkurrensverket i frågor om bl.a. undantag enligt 8, 11, 12, 14, 16 och 18 §§ KL och icke-ingripandebesked enligt 20 och 21 §§ KL överklagas hos Marknadsdomstolen. Ett sådant beslut får bara överklagas av ett företag som berörs av beslutet. Överklagandet såvitt gäller avskrivning av ansökan om icke-ingripandebesked kan inte tas upp till prövning eftersom beslutet inte berör Gustavus i den mening som avses i 60 § KL.

I den mån överklagandet hänför sig till det undantag avseende aktuellt avtal, som följer av 13 § KL, konstaterar Marknadsdomstolen att sådant undantag uppkommer som en konsekvens av att i bestämmelsen angivna förutsättningar föreligger. Undantaget förutsätter inte något beslut — i denna del eller någon annan fråga — för sin giltighet. Eftersom något överklagbart beslut inte föreligger kan inte heller denna del av överklagandet tas upp till prövning.

Mot bakgrund av det anförda skall Gustavus överklagande avvisas.

Vid denna utgång skall Gustavus ersätta Swedish Match för dess rättegångskostnader. Swedish Match har yrkat ersättning med 27 000 kr avseende ombudsarvode. Beloppet får anses skäligt.

På Marknadsdomstolens vägnar

C H Fallenius

Ledamöter: Christer Fallenius, ordförande, Ingegerd Westlander, Ingrid Larén Marklund, Lars-Gunnar Mattsson och Marianne Reuterskiöld. Enhälligt

Sekreterare: Elisabeth Sundlöf